

Datum: 12 november 2021

Onderwerp: Input VNG voor CD Leefstijlpreventie 18 november

Geachte dames en heren,

Donderdag 18 november debatteert u met staatssecretaris Blokhuis over Leefstijlpreventie, waarvoor de VNG uw aandacht wil vestigen op de volgende punten:

- Steun voor de lijn van de staatssecretaris maar dat betekent wel dat gemeenten in positie moeten worden gebracht.
- Het gaat er om dat mensen gezonde keuzes *kunnen* maken
- Om gemeenten in positie te brengen dient het rijk te investeren in sociale veerkracht en in lokaal gezondheidsbeleid
- Veranker de preventie-opdracht in wetgeving maar laat inkleuring aan gemeenten
- Laat de regio-indeling aan gemeenten over
- *Health in all Policies*: landelijk én lokaal

Hieronder werken we deze punten uit.

Steun voor lijn Blokhuis - breng gemeenten in positie

De VNG is het eens met de voorstellen van de staatssecretaris zoals geformuleerd in de Bouwstenenbrief, dat het nieuwe Kabinet een stevig fundament moet leggen voor de preventieve inzet op een gezonde leefstijl. Gemeenten spelen in dat fundament een cruciale rol: als verbinder op lokaal en regionaal niveau tussen de sociaal-maatschappelijke en medische zorg (GGD, zorgverzekeraars, huisartsen, zorgbranches, GGZ, lokaal bedrijfsleven). En als verbinder van het sociale én fysieke domein om inwoners een gezonde leefomgeving te bieden. Die cruciale rol is vraagt echter om een steviger positie van gemeenten om het fundament dat de staatssecretaris voor ogen heeft, te laten slagen.

Verbeter het zorgstelsel met een investering in een krachtige rol voor gemeenten

Mensen positief gezonder laten leven gaat niet vanzelf. In de propositie '[De winst van het sociaal domein](#)' benoemen de gemeenten met elkaar het belang van samenhangende aanpak van bestaanszekerheid, kansengelijkheid én gezond leven. Wat dat laatste betreft, vatten we 'gezondheid' op als een breed begrip dat ook gaat over veerkracht, over meedoen in de maatschappij, over betekenisvol werk of andere activiteiten en over de omgeving waarin je leeft. We constateren tevens dat niet iedereen in de omstandigheden verkeert waarin hij of zij zelf gezonde keuzes kan maken. Juist hier ligt de uitdaging voor gemeenten en lokale partners, namelijk met elkaar dusdanige voorwaarden te creëren voor een sociale en fysieke omgeving waarin mensen gezonde keuzes *kunnen* maken. Gemeenten doen daarom in de propositie de oproep om het zorgstelsel te verbeteren met een gezamenlijke opdracht en gezamenlijke verantwoordelijkheden voor gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren voor gezondheid en preventie. Voor de VNG geldt daarbij nadrukkelijk de volgende punten:

- Breng gemeenten stevig in positie op de lokale/regionale gezondheidsagenda
Gemeenten hebben een stevigere uitgangspositie nodig om de lokale en regionale gezondheidsagenda vorm te geven en realiseren. Het [Verwey Jonker Instituut](#), de [Raad Volksgezondheid en Samenleving](#) maar ook onze landelijke partners onderschrijven dit. Zij

onderkennen de centrale en regisserende rol van gemeenten. Zij bepleiten versterking van de publieke gezondheid en preventie, de verbinding met het sociaal domein en benoemen de noodzaak hiervoor extra financiële middelen vrij te maken. Met deze steun in de rug, doen gemeenten een beroep op het Rijk om extra te investeren in sociale veerkracht en lokaal gezondheidsbeleid. Investeer daarbij ook in de mogelijkheid dat GGD'en, zorgverzekeraars, en andere partners tot gedeelde regiobeelden over de gezondheid van inwoners komen, als onderlegger voor de lokale/regionale gezondheidsagenda.

- Veranker de preventie-opdracht in wetgeving maar laat de inkleuring aan gemeenten

We onderschrijven de noodzaak om in de Wet Publieke Gezondheid de gemeentelijke opdracht voor inzet op preventieve gezondheid vast te leggen, zolang het gaat om het helder omschrijven van maatschappelijke doelen. Daarbij kunnen landelijke kaders helpen, maar gemeenten moeten de vrijheid hebben om met zorgverzekeraars, GGD'en, het bedrijfsleven, sociaal-maatschappelijke en medische partners op lokaal niveau tot maatwerk te komen. Drugspreventie onder allochtone jongeren in een grote stad vergt immers een andere benadering dan in een christelijke plattelandsgemeente. Het is belangrijk dat de wetgever voldoende ziet en erkent dat het alleen samen met gemeenten en andere lokale publieke en private partijen tot verbetering van de aanpak van preventieve gezondheid kan komen. Voor een gelijkwaardig speelveld, vraagt dit ook een spiegelbepaling in de Zvw voor gezondheid en preventie ten opzichte van de Wpg, Jeugdwet en Wmo.

- Laat regio-indeling aan gemeenten over

Dat is de achtergrond waartegen gemeenten met de staatssecretaris en met verzekeraars de afgelopen periode afspraken hebben gemaakt over het ontwikkelen van een regionale preventie-infrastructuur. De afspraken moeten zorgen voor de verbinding tussen het medische en het sociale domein, zowel op individueel als op groepsniveau. Naast de regionale infrastructuur moet op lokaal- en wijkniveau de basis op orde zijn. Een stevige basisinfrastructuur, afgestemd op de populatie, is nodig. Daarin wordt de verbinding tussen het sociale domein en de publieke gezondheid gelegd. Gemeenten zijn als geen ander in staat op het niveau van buurten en wijken te werken. Daarom zijn wij van mening dat de regio-indeling, de inrichting van de structuren en de wijze van uitvoering aan de gemeenten overgelaten dient te worden.

- Health in all Policies: landelijk én lokaal

Als vervolg op het Nationaal Preventieakkoord, hebben de afgelopen periode zo'n 300 gemeenten ervaring opgedaan in het aangaan van lokale preventieakkoorden met lokale private en publieke partijen. Het leidend principe daarbij is *Health in All Policies*, de integrale aanpak van het gezondheidsvraagstuk vanuit meerdere disciplines. Gemeenten willen de lokale preventieakkoorden in die geest verder ontwikkelen en verdiepen. Gemeenten zien dan ook graag dat de incidentele financiële ondersteuning van het Rijk tot medio 2022, om deze beweging mogelijk te maken, kan doorlopen. Verder is de lokale aanpak gebaat bij maatregelen op landelijk niveau. Stimuleer landelijk ontmoediging van ongezond gedrag, bijvoorbeeld door een suikertaks en belasting voor ongezonde voeding. VNG heeft om die reden heeft de VNG ook de [brief van de Initiatiefgroep Preventieakkoord](#) mede medeondertekend.